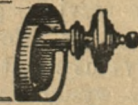

OPIEKUN KATOLICKI

N° 41.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XV.

Bytom (Beuthen O/S.) dnia 26 maja 1888.

Opiekun Katolicki wychodzi co środę i sobotę. *Przedpłata kwartalna* wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. *Listy* nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyi lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego“ w Bytomiu (Beuthen O/S.) Dyngusstrasse 27. *Za ogłoszenia* płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frencler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francją A. Sławiński Paris, Rue Véseléy Nr. 3. *Rękopisma* nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 25 maja.

Stósunek polityczny Niemców do Rosyi obecnie tak wydaje się mglistym i niejasnym, iż mimo najlepszej chęci żadną miarą nie podobna wyrozumieć, jak pod tym względem rzeczy się mają istotnie.

Zaledwo upłynęło kilka tygodni, jak gazety niemieckie, uchodzące za takie, co natchnienia swe otrzymują od kół rządowych ogromny krzyk podnosiły na wieść, niezupełnie zresztą pewną, jakoby ks. Aleksander Battenberski miał przybyć do Berlina, celem zaręczenia się z córką pary cesarskiej, Wiktoryą.

Wtedy gazety rzeczony trąbiły na alarm że takie połączenie się z domem cesarza niemieckiego księcia Aleksandra obruszyć musi w najwyższym stopniu moskiewskiego cara i dla tego zamierzone zaręczyny nie przysły do skutku.

Zdawałoby się więc, iż rządowi niemieckiemu zależy bardzo nad tem, ażeby unikać wszystkiego tego, coby w jakikolwiek sposób mogło podrażnić Moskala.

Tymczasem też same niemieckie gazety niby urzędowe ujadają znowu zaciekle na Moskala i chełpią się nawet tem, że jeżeli rosyjskiemu ministrowi skarbu nie udało się jak zamierzał, zaciągnąć nowej pożyczki za granicą, ma to jedynie do zawdzięczenia rządowi niemieckiemu, który od dość dawna ich zdaniem przez swoje gazety przyczynił się niemało do podkopania zagranicznego kredytu Rosyi.

Jak dwie te aż nadto widocznie uderzające sprzeczności pogodzić ze sobą, nad tem chyba daremnie byłoby suszyć sobie głowę.

Rzecz tę zawiła wyjaśnić może po części jedynie to przypuszczenie, że alarm z powodu zamierzonych zaręczyn cesarzewiczówny niemieckiej z księciem Battenberskim miał całkiem inne przyczyny, niż te, jakie głosiły gazety, trzymające ze rządem.

Adres Polaków do cesarza Fryderyka.

Czytamy w berlińskiej „Germania“: „Zapowiedziany adres ze strony Polaków do cesarza Fryderyka nadszedł do gabinetu cywilnego. W adresie wypowiedziane w słowach gorących podziękowanie i uznanie, że cesarzowa nasamprzód prowincję poznańską, z powodu powodzi, zwiedziła. Również odwołuje się adres z zadowoleniem słowa na cesarza Fryderyka w manifestie do kanclerza państwa: że każdy jest równym jego sercu i kończy zapewnieniami wierności i szacunku.“

Nowe wybory do sejmu pruskiego

odbędą się w listopadzie r. b. Przypominamy to, aby zawczasu obmyślano odpowiednie kroki, jeżeli nie ma nas spotkać klęska. Trze-

ba lekliwym dodać otuchy, w wątpliwych wlać wiarę! —

Rządowa armia pokojowa

jak powszechnie nazywają cały zastęp urzędników królewskich, przedstawia się w cesarstwie niemieckim nadzwyczaj pokaźnie i pod niejednym względem daje wiele powodu do myślenia.

I tak najświeższe sprawozdanie urzędowe cesarskiego zarządu kolei żelaznych wykazuje, że cesarstwo niemieckie nabyło na swój rachunek dotychczas 38 261 kilometrów kolei żelaznych, przy których zatrudnia 336 706 osób, jużto jako urzędników, jużto jako robotników.

Na opłacenie całej tej służby kolejowej zarząd cesarski w roku ubiegłym wydał 336 milionów i 392 068 marek.

Dodajmy do tej liczby urzędników kolejowych jeszcze urzędników innych wydziałów jak n. p. poczty i telegrafów, a przekonamy się, że zastęp osób, zależnych od rządu, jest w rzeczy samej ogromny.

Jeżeli zaś weźmiemy na uwagę poszczególne mocarstwa, stanowiące razem cesarstwo niemieckie, zobaczymy, iż stósunek urzędników n. p. w samych Prusach do ludności krajowej jest jeszcze o wiele większy.

Sprawy szkolne.

„Pięćdziesięciu nauczycieli westfalskich — jak donoszą z Paderbornu, wprawiają do W. Ks. Poznańskiego i Prus Zachodnich władze regencyjne obwodu mindeskiego, i już dnia 1 czerwca r. b. mają panowie ci objąć przeznaczone posady nauczycielskie. — „Prawie wszyscy ci nauczyciele są bardzo młodzi — pisze dalej korespondent — wielu z nich dopiero przed rokiem lub dwoma poskładali egzamina, i dotąd w kraju rodzinnym nie byli uzyskali posady. Jeden z nich, osobisty kogoś znajomy, odebrał wiadomość, że wyznaczono mu posadę w Prusiech Zachodnich. Pospieszył tedy osobiście do król. regencyi w Minden z prośbą uniżoną, żeby go pozostawiono w Westfalii, lecz tyle tylko wykołatał, że go przeniesą nieco bliżej kraju rodzinnego do obwodu regencyi poznańskiej. Nauczyciele w nasze strony wyprawiani, są — o ile ich znano lub o nich słyszano — wszyscy wiary katolickiej, lecz oczywiście zupełnie im obcy nasz język. Jadą podobno bardzo niechętnie, ale co mają robić? Tu nie dostaną miejsca. W jakich wsiach lub miastach mają objąć obowiązki nauczycielskie, tego dotąd sami nie wiedzą. Doniesiono im tylko, do którego obwodu regencyjnego każdy z nich jest przeznaczony. Powiedziano im także: „etwas polnisch müsst ihr lerneu.“ Podróż będą mieli

bezpłatną i 300 mrk. rocznego dodatku do pensyi.“

Żydzi w Niemczech.

„Nordd. Allg. Ztg.“ podając daty statystyczne z szerepu niemieckim w granicach i po zagranicami cesarstwa niemieckiego, przytacza, że w Niemczech mieszka 239 000 zagranicznych i 3/4 obywateli państwa niemieckiego, nie należących do szerepu niemieckiego. Pomiędzy temi ostatniemi wlicza wspomniany dziennik: Polaków, Francuzów, Litwinów, Wendów, Duńczyków, i Walonów. Takie podzielenie nie podoba się poznańskiej „Presse“, która pyta się gdzie się podzieli żydzi 562 000 głów liczący? Nie można — według „Presse“ — na żaden wypadek zaliczać żydów do gatunku obywateli państwa niemieckiego szerepu niemieckiego, tak samo, jak my zaliczamy do szerepu niemieckiego Duńczyków! Szerep niemiecki i szerep żydowski są wobec siebie tak obcemi, jak Polacy i Niemcy! Jest to po prostu fałszowaniem, jakiego się statystyka dopuszcza, jeżeli żydów zalicza do obywateli niemieckiego pochodzenia, gdyż podług tego miałby każdy rosyjsko-polsko-żydowski szubrawiec prawo zaliczać się do szerepu niemieckiego, ponieważ i on po niemiecku mówi; my Niemcy dziękujemy za te braterstwo szerepowe. Takiego samego błędu dopuszcza się Hübner w swych tabelach geograficzno-statystycznych, wliczając pomiędzy narodowościami w państwie niemieckim! Niemców, Polaków Francuzów i Walonów, Litwinów, Duńczyków, Wendów, Czechów i Morawian, podczas pomiędzy „konfesyami“ wlicza rzymsko-katolików, protestantów, żydów i innych. Jest to z dwojkiego względu fałszem, ponieważ żydzi nie są po pierwsze Niemcami a powtore nie tworzą oni konfesyi, tylko towarzystwo religijne. Jeżeli tak ścisła nauka, jak statystyka, tak niedbale postępuje, natenczas nie można się dziwić nieświadomości, jaka co do sprawy żydowskiej panuje.“

Wydalono

z Rosyi w tych dniach znów 44 obcokrajowców. Z tych było: 30 austriackich, 14 pruskich poddanych. Pomiędzy temi było 19 żydów.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Pruska izba deputowanych prędniej niż się na to zanosilo, zbierze się znowu na pełne posiedzenie, bo nastąpi ono już w przyszły piątek 25 b. m.

Na porządku dziennym tegoż posiedzenia stoi ponownie sprawa projektu o ulgach w ciężarach szkolnych, ponieważ izba panów w nim tak zasadniczą zrobiła zmianę, iż bez zezwolenia na nią izby deputowanych prawo to nie mogłoby przyjść do skutku.

— Nad interpelacją posłów naszych co do wykluczenia ze szkoły języka polskiego a zakazywania przez władze podrzędne jego nauki po domach prywatnych izba deputowanych obradować

będzie dnia następnego, t. j. w przyszłą sobotę 26 b. m.

— Pruska izba panów na wczorajszym swym posiedzeniu przyjęła projekt rządowy o uregulowaniu ujść Wisły i to w tym kształcie, w jakim uchwalony był przez izbę deputowanych.

Następnie przeszła do obrad nad projektem dotyczącym ulepszenia żeglugi na Odrze i Szprei.

Komisja, która ten projekt rozpatrywała poprzednio, radziła, ażeby izba panów przyjęła go bez zmiany. Oparł się temu jeden z jej członków i ztąd wywiązała się dłuższa dyskusja, która, gdy minister v. Maybach gorąco wystąpił za projektem i zbił wywody jego przeciwników, skończyła się nad tem, że przyjęto go tak, jak go była zatwierdziła izba deputowanych.

ROSYA.

„Agencja półn.“ donosi, że w końcu lipca lub na początku sierpnia, wypuszczone zostaną bilety kredytowe nowego wzoru. Z dawnych pozostaną tylko bilety storublowe bez zmiany. Bilety 25-rublowe kolor białych zmienią na cynamonowy; inne zaś zachowają zwykłe kolory, lecz różnić się będą odcieniami i giloszowaniem.

Na nowych biletach nie będzie potretów, ani niektórych ozdobnych napisów, istotną zaś różnicę od dotychczasowych stanowić będzie to, że wyrabiane będą z grubego jedwabistego papieru, podrobienie którego będzie niepodobieństwem dla fałszerzy! wyrób bowiem takiego papieru wymaga wielu specjalnych i bardzo drogich maszyn.

— „Now. Wrem.“ donosi, że bieżącego lata odbędą się w Rosji większe manewry wojskowe, mianowicie pod Krasnem Siolem. Wezmą w nich udział nie tylko zagraniczni wojskowi przy dworze rosyjskim, ale nawet wysłańcy wojskowi obcych państw.

AUSTRYA.

Do czego Niemcy austriacy zamierzają, o tem świadczy najlepiej następująca sprawa. Sejm czeski uchwalił dać z funduszów krajowych — na uczenie jubileuszu cesarza Franciszka Józefa — 500 000 zlr. na fundusz ubezpieczenia robotników i sług w Czechach. Prócz tego zwrócił się czeski wydział krajowy do wydziałów okręgowych i reprezentacji miejskich z prośbą, aby i one pieniężmi cel ten poparły. Na skutek tego ofiarowało miasto Praga dla celu tego 25 000 zlr. Tymczasem „Młodoniemy“ odpowiedzieli na to wezwaniem do swych stronników, aby nie brali udziału w popieraniu krajowego funduszu dla ubezpieczenia, ponieważ tenże w zarządzie wydziału krajowego nie przyniesie korzyści dla robotników niemieckich. Nie mogą się zatem „Młodoniemy“ pozbyć swych namiętności narodowych nawet wtenczas, gdy chodzi o wzniosły i szlachetny cel.

PRAWO

O ZARZĄDZIE MAJĄTKU

w gminach katolickich

z dnia 20 Czerwca 1875.

II.

§ 22. Reprezentacja gminy wybiera przy wstępowaniu nowych członków przewodniczącego i zastępcę jego, każdego na lat trzy.

Zgromadza się na wezwanie przewodniczącego, ilekroć potrzeba tego do załatwienia interesów wymaga.

Co do zwołania reprezentacji gminy przepisy §§ 14 i 15 znajdują odpowiednie myśli zastosowanie (sinngemässe Anwendung) wszakże z tym nadmienieniem, że zwołanie już na żądanie jednej trzeciej członków reprezentacji gminy nastąpić musi.

§ 23. Przewodniczący dozoru kościelnego, lub przez niego ku temu wyznaczony członek dozoru kościelnego, mają prawo udziału w posiedzeniach reprezentacji gminy z głosem doradczym.

§ 24. Na posiedzenia wszyscy członkowie reprezentacji gminy jako i przewodniczący dozoru kościelnego piśmiennie z podaniem przedmiotu najpóźniej na dzień przed posiedzeniem, wezwaniymi być winni. Co do reszty odpowiednio myśli zastosowują się przepisy §§ 17 i 18; wszakże do przedsiębrania uchwał przez zgromadzenie potrzeba tylko obecności jednej trzeciej członków.

Reprezentacja gminy ma prawo uchwalenia jawności swych posiedzeń

Uchwały udziela się dozorowi kościelnemu w

FRANCYA.

Paryż. Senat francuzki temi dniami obradował nad projektem do prawa o obowiązkowej służbie wojskowej i uchwalił, iż nikt od niej w zasadzie nie ma być zwolniony, jeżeli wiek i siły ma po temu.

Jeden ze senatorów stawił był wniosek, aby od służenia we wojsku wolni byli tak klerycy, sposobiący do stanu duchownego, jak i wszyscy młodzi, oddający się jakiemuś zawodowi naukowemu, szczególnie przyszli nauczyciele ludowi.

Ale senat wniosek ten odrzucił 195 głosami przeciwko 87, jakkolwiek za nim wstawiał się nawet sam prezes ministerstwa francuskiego.

TURCYA.

Plan nowych fortyfikacji obmyślony jest na szeroką skalę. Czatałdzie 3 mile od stolicy będzie środkiem obozu obronnego na 50 000 ludzi skrzydła obozu mają sięgać z jednej strony Czarnego, z drugiej morza Marmora, a cała miejscowość ma obejmować 100 000 wojska. Tym sposobem ma być stolica zabezpieczoną.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Doszła nas pewna wiadomość z Warszawy o fałszywych 25 rublowych papierkach, które poznać można przez gruby, ostry papier, jak i numer 27654 a ostatnia cyfra 4 stoi o jakolwiek krzywo. Dla tego potrzebna ostrożność.

— Dla powodzian zebrano w tutejszem mieście i bliższej okolicy 7,341,98 M.

— Z nadeszłą ciepłą porą roku zwracamy uwagę uczęszczającym do lasów, że według § 44 „Feld- und Forstpolizei-Gesetz“ z dnia 1 kwietnia 1880 roku, karany będzie aż do 50 M., lub do 14 dni więzienia ten a) kto w lesie porzuca palące lub tłące się przedmioty, b) kto w lesie lub niebezpiecznej bliskości roznieci ogień bez dozwolenia i dozoru, lub gdy tegoż nie zagasiwszy odejdzie.

— W tych dniach zawiadomienie ministerjalne doszło do władz policyjnych, że kupców częstujących swych odbiorców gorzałką, choć to bezpłatnie, należy uważać jako niemających koncesyi do wyszuku rozpalających trunków.

— Jak słyhać, więźniowie na przyszłość mają się zajmować wyłącznie pracami dla wojska, aby nie robić krzywdy ogółowi placącemu podatki itp. a co przyniosło więzieniom 3 miliony marek rocznie dochołu. Byłoby to bardzo pożądanem dla naszych biednych rzemieślników i przemysłowców, którym — jak już tyle razy o tem pisaliśmy — krzywda się wyrządzała.

— Z końcem lipca lub z 1 początkiem sierpnia, będą w obieg puszczane nowe ruble papie-

wyciągu z księgi protokołowej, podpisanym przez przewodniczącego i dwóch członków reprezentacji.

III. Wybór dozoru kościelnego i reprezentacji gminy.

§ 25. Prawo wybierania przysługuje każdemu mężczyźnie, pełnoletniemu i samodzielnemu, będącemu członkiem gminy, od roku w gminie, lub, gdzie w miejscowości jakiej więcej gmin się znajduje, w miejscowości samej zamieszkałemu, i do ciężarów kościelnych w miarę istniejących zobowiązań przyczyniającemu się.

Samodzielnym jest każdy, kto tworzy osobny dom, (eigenen Hausstand) albo publiczny urząd piastuje, albo własny interes prowadzi, albo jako członek rodziny interesami teje zawiaduje.

Nie uważa się za samodzielnego, kto stoi pod opieką lub kuratelą, kto w ostatnim roku przed wyborami dla ubóstwa z funduszów publicznych wsparcie odebrał, albo od składek kościelnych był zwolnionym.

§ 26. Od wykonywania praw wyborczych wykluczonym jest:

- 1) kto nie jest w posiadaniu praw honorowych obywatelskich;
- 2) kto znajduje się w śledztwie o zbrodnię lub przestępstwo mogące pociągnąć za sobą odsądzenie od praw honorowych obywatelskich.
- 3) kto znajduje się w konkursie;
- 4) kto przeszło od roku zalega opłaty kościelne.

§ 27. Wybieralnymi są członkowie gminy do wyboru uprawnieni, skoro lat 30 skończyli, jeżeli § 26 nie są wykluczeni od prawa wykonywania wyborów,

rowe. Z dotychczasowych pozostaną tylko 100 rublowe nie zmienione. Papiery te będą wykonane z mocnego jedwabnego papieru, do którego wyrobu użyto wiele nowych i drogich maszyn. Podrobienie więc tychże — tak samo jak niemieckich — będzie już niemożliwe.

— Według najnowszego rozporządzenia ministra sprawiedliwości, to odtąd będą ściągane koszty sądowe przez zaliczkę pocztową, to jest, jeżeli obowiązany do dotychczas nie jest zamieszkały w miejscu i w nie większej odległości od kasy niż 75 km.

8 Tarnowskie Góry. Z Częstochowskiej załogi wojskowej uciekło w tych dniach trzech żołnierzy, a tu przytrzymani, napowrót odesłani zostali.

v Zabrze. Odbyt węgla kamiennego bardzo się obecnie zmniejszył, tak że robotnicy już tylko po 4 szychty tygodniowo pracują.

v Zabrze. Obecnie radzą tu nad urządzeniem w tutejszej miejscowości publicznego szlachthusa.

— W czasie świąt Zielonych-Swiątek mieliśmy dwa wypadki pożarów w kopalniach: „Königin-Luise“ i „Konkordia“ tu przy Zabrze. Na szczęście nie było wypadku żadnego śmierci, a prędko ratunek położył wnet koniec temu niebezpiecznemu żywiołowi.

§ Siemianowice. Zwraca się uwagę naszym gospodarzom tutejszym i okolicznym, że gnojówkę z dolów wolno wywozić dopiero po godz. 10 wieczorem, gdyż inaczej spotkać ich może niepotrzebnie znaczna kara.

§ Opole. Według sprawozdania „Oberschl. Eisenbahnbedarf-Aktien-Gesellschaft“, to w roku 1887/8 było dochodu 903074 M., z tych odeszło na procenta itp. 379,652 M., zostało więc czystego zysku 524,622 M.

β Racibórz. Podatek komunalny dla miasta naszego na rok przyszły, ustanowiony na 220%.

Wrocław. Księżę-Biskup Dr. Kopp powrócił do swej rezydencji z górnego Ślązka, gdzie udzielił Sakramentu św. Bierzmowania 73 000 osobom.

Poznań. Archidiecezja gnieźnieńsko-poznańska złożyła na jubileusz Ojca św. razem po wszystkich parafiach ubieranych 60 tysięcy fr. (frank jest 80 fen.) świętopietrza, oprócz tego rozmaite piękne przybory kościelne.

Berlin. Polskie konie górą! Na odbytych w niedzielę wyścigach w Hoppengarten wygrały dwie nagrody konie ks. Jerzego Radziwiłła: gniady ogier „Dioscur“ nagrodę 1500 mrk., a 4letni ogier kasztanowaty „Illustro“ nagrodę 3000 mrk.

Opawa. Z powodu 40-letniego jubileusza panowania cesarza austr. w miesiącu sierpniu tr. urządzona będzie tu wystawa sztuk i przemysłu.

§ 28. Duchowni i inni służy kościoła nie posiadają prawa wyboru, ani też są wybieralnymi.

§ 29. Nikt nie może być równocześnie członkiem dozoru kościelnego i reprezentacji gminy.

§ 30. Postępowanie wyborcze odbywa się wedle załączonej ordynacji wyborczej.

§ 31. Dozór kościelny i reprezentanci gminy winni być wprowadzeni w urządowanie i do wiernego wykonywania swych powinności zobowiązani.

§ 32. Wybrany wolno odmówić przyjęcia, lub złożyć urząd dozoru kościelnego lub reprezentanta gminy tylko w razie:

- 1) jeżeli skończyli lat sześćdziesiąt;
- 2) już przez sześć lat tenże urząd piastowali;
- 3) jeżeli zachodzą inne ważne powody wyłączenia się np. chorowość, częsta nieobecność lub stosunki służbowe niedające się pogodzić z urzędem.

Co do ważności i rzeczywistości powodów rozstrzyga dozór kościelny, a w razie odwołania się przeciwko tej decyzji, na które wyznacza się termin prekluzyjny dwóch tygodni od wręczenia decyzji, rozstrzyga władza biskupia w porozumieniu się z prezesem regencji (starostą) (Landdrosten). Kto bez takiego powodu odmawia przyjęcia urzędu lub dalszego urzędowania, traci prawo wyborcze kościelne na niniejszem prawie oparte. Takowe na wniosek jego przywrócić mu być może przez dozór kościelny.

§ 33. Urzędowanie wybranych dozorców kościoła i reprezentantów gminy trwa lat sześć.

Od trzech do trzech lat polowa występuje. Występujący są na nowo wybieralnymi, a w ka-

— W poniedziałek zaś wygrała kłoz kasztanowata „Cornhill“, własność hr. Augusta Potockiego, nagrodę 2800 mark.

Rozmaitości.

* **Zaloga fortecy toruńskiej** będzie wzmocniona o jeden pułk piechoty i artylerię konną. Obecna załoga składa się z dwóch pułków piechoty nr. 24 i 61, z bataliona pionierów, pułku ułanów i pułku artylerji pieszej. Nad całą granicą mają wszystkie załogi dotychczasowe być powiększone.

* **Przemysłnicy nad granicą** biorą się na rozmaite sposoby przemycania cłu podlegających towarów. W tych dniach przybył do granicy transport zwierciadeł, przeznaczonych dla pewnego kupca w Łodzi. Jeden z urzędników celnych na komorze upuścił przypadkowo jedno z tych zwierciadeł na ziemię, przez co szkło pękło. Ku zdziwieniu wszystkich obecnych spostrzeżono pomiędzy szkłem a dnem pewną ilość brukselskich koronek, na które wysokie cło jest nałożone. Zrewidowano wszystkie zwierciadła tego transportu i we wszystkich były koronki.

* **Powódź w Ameryce.** Z Nowego Jorku 18 tm. telegrafują. W skutek wystąpienia z brzegów Mississipi cała okolica Gincey (Illinois) zalana. Ogromne szkody; żniwa stracone, a przez to wielu straciło wszystko.

* **W Stassfurcie** było nieszczęście w kopalni. Przy wysadzaniu dynamitem brył nastąpiło tak wielkie wstrząśnienie, że część szybu jednego się zarwała. Między górnikami uległo kilku nieszczęściu.

* **Okręt nie do zatopienia.** W porcie toluńskim spuszczone na morze nowy okręt „Cecille“, który kosztował 8 milionów franków, a którego podwójny płaszcz wypełniony jest cellulozą, mającą tę własność, że gdy kula wybiję w pancerze otwór, ona rozciąga się i otwór zamyka. Jeżeli wynalazek ten okaże się praktycznym, żaden okręt nie będzie mógł w przyszłości zatonać a pancerze stalowe wyjdą z użycia.

* **Na wystawie** bydła w Berlinie, p. Wickersheimera, wynalazca płynu do zachowania mięsa przez dłuższy czas i wszelkich przedmiotów świeżości, kazał upiec wołowinę tym sposobem zachowaną od dnia 27 marca r. b. Pieczeń była zupełnie dobra i smaczna. Aby pokazać, że płyn p. Wickersheimera zasługuje na siawę jaką posiada, komitet wystawy już w dniu 27go marca kazał ze świeżo zabitego bydła kawał mięsa na pieczeń wyrznąć, poczem je zamozono w o wymy płynie przez trzy minuty i włożono w naczynek, które pieczęcią komitetu opieczętowano.

złym razie pozostają w urzędowaniu aż do wstąpienia swych następców.

Występowanie następuje wedle lat urzędowania, za pierwszym razem przez losowanie.

§ 34. Jeśli wśród tego czasu urząd dozórca kościoła lub reprezentanta gminy opróżnionym zostanie, reprezentacja gminy na pozostały czas urzędowania tego co wystąpił, wybiera członka do uzupełnienia. (Ersatzmann).

IV. O przypadkach w których nie tworzy się reprezentacja gminy.

(Fortfall der Gemeindevertretung).

§ 35. Dla gmin, w których z powodu szczególnych stosunków np. szczupłości majątku, rozproszonych siedzib itp. utworzenie reprezentacji gminy okazałoby się bez celu lub nie wykonalnym, może władza biskupia po porozumieniu się z naczelnym prezesem rozporządzić, że nie utworzy się wcale reprezentacji gminy, jeżeli w zebnaniu uprawnionych do wyboru członków gminy ku temu zwołanem, większość takowych temu się nie sprzeciwi.

§ 36. W przypadku § 35 prawa wedle § 7 przysługujące reprezentacji gminy wykonywa dozór kościelny. Członków do uzupełnienia wybiera ogół do wyboru uprawnionych.

V. Usunięcie lub rozwiązanie.

§ 37. Usunięcie dozórca kościelnego lub reprezentanta gminy z urzędu następuje:

- 1) skoro utraci który z przymiotów do wybieralności potrzebnych;
- 2) w razie ciężkiego uchybienia obowiązkom.

Tak przeleżało to mięso do połowy maja w stanie zupełnej świeżości.

* **Most przez kanał La Manche.** Myśl połączenia ładu stałego z Anglią za pomocą tunelu, lub nawet mostu, pokutuje od dość dawnego czasu w głowach nowoczesnych techników. Przedstawiano już kilkakrotnie projekty, ale żaden z nich nie został urzeczywistniony. Obecnie otrzymuje „Berl. Tgbl.“ następujący telegram z Paryża o nowym projekcie: „Inżynierowie wielkiego zakładu w Kreuzot i Heseut, były prezes stowarzyszenia inżynierów cywilnych, wypracowali projekt wystawienia mostu przez La Manche. Postępy w metallurgii umożliwiają tę ogromną budowlę o 30 kilometrach długości i 50 metrach wysokości nad poziomem morza, spoczywającą na słupach 500 metrów od siebie odległych. Most ten ma być tak wysokim, że będą mogły pod nim przepływać największe parowce i okręty żaglowe, i będzie miał cztery pary rels kolejowych drogę dla wozów i chodnik dla pieszych. Na każdym słupie urządzony będzie domek dla strażnika z przyrządami sygnałowymi i alarmowymi, ogromna latarnia i stacja ratunkowa. Autorowie projektu są zdania, że założenie fundamentów uskutecznić się da za pomocą dzwonów nurkowych zaopatrywanych powietrzem ściśnionym, ponieważ głębokość pomiędzy Calais i Dover wynosi przeważnie 25 do 30 metrów a w niewielu miejscach tylko 50 metrów. Most ten ma kosztować 800 milionów franków, waga jego wynosiłaby 2 miliony ton, i zdołano by go w 6 latach wystawić. Projekt ten ma być niebawem przedłożony technicznemu międzynarodowemu komitetowi, poczem wniesie się prośbę do rządów francuzkiego i angielskiego o pozwolenie bez żądania subwencji.

Sprawa zachodzi, czy parlament angielski, który był już przeciwny projektowanemu tunelowi, zgodzi się na postawienie tego mostu, szczególnie w obecnych politycznie niepewnych czasach. Wątpię się bowiem godzi, aby Anglia zgodzić się miała na pozbycie się swego wyspiarskiego charakteru.

* **Przy zabezpieczeniach od ognia** Towarzystwo zabezpieczenia zwraca uwagę interesowanym, że wszelkie sprzęty i rzeczy do ubioru służące, jako też i pościel, zabrane w dłuższą podróż, powinny być zameldowane u agentów, ponieważ bez zameldowania zabezpieczone są tylko w jednym mieszkaniu.

* **Urodziny Rzymu.** Dnia 21 kwietnia obchodzono w Wiecznym mieście t. zw. natię di Roma, czyli urodziny Rzymu, t. j. 2641 rocznicę jego założenia podług chronologii Warrona a 2639 podług rachuby Katona. Obchód ten uroczysty trwał w dawnym Rzymie aż do napadów barbarzyńskich; potem ustał na długie wieki

W ostatnim razie prawo wyborcze może mu być odjętem stale albo do czasu.

Usunięcie rozporządzić może tak władza biskupia jak i prezes regencyjny, (starosta) (Landdrost), po poprzednim wysłuchaniu obwinionego i dozoru kościelnego.

Przeciw decyzji tej przysługuje obwinionemu, w terminie prekluzyjnym czterech tygodni od czasu wręczenia jej, prawo odwołania się do trybunału dla spraw kościelnych. Odwołanie to opartem być może na nowych faktach i dowodach.

Zresztą przepisy §§ 13 do 23 prawa z 12 maja 1873 znajdują tu odpowiednie myśli zastósowanie.

§ 38. Dozór kościelny lub reprezentacja gminy, jeżeli wytrwale zaniedbują lub odmawiają dopełnienia swych obowiązków, albo sprawy do właściwego ich zakresu nie należące ponownie robią przedmiotem obrad lub uchwał, mogą tak przez władzę biskupią jak przez naczelnego prezesa, za wzajemnem ich porozumieniem się być rozwiązane.

Równocześnie z rozwiązaniem należy natychmiast rozporządzić nowe wybory.

VI. Stanowisko kolatora i innych uprawnionych.

§ 39. Kolator któremu na podstawie patronatu, jako i inny uprawniony, któremu na podstawie odrębnego tytułu prawnego, przysługuje prawo należenia do dozoru kościelnego, albo mianowania, ustanowienia lub przedstawienia dozorców kościelnych, ma nadal prawo albo sam wstąpić do dozoru kościelnego, albo zamianować dozorcę kościelnego.

i dopiero Pomponiusz Letus, znany uczonej wskrzesił go napowrót w 1482 r. Odtąd trwa nieprzerwanie z większą lub mniejszą okazałością. W tym roku zaś ograniczył się rozdawaniu nagród w szkołach początkowych, na oświetlenie kapitol- skich pałaców i na muzyce wieczorem na placu Colonna.

ŻARTY.

** U malarza: Co sobie panowie życycie?
— Jesteśmy dwaj bracia i chcieliśmy się kazać odmalować, aby te portrety podarować żonom naszym na imieniny. — Ale bądź pan tak dobry i odmaluj nas nie bardzo podobnych, aby nas żony zaraz nie poznały, gdyż chcemy im przez to zrobić niespodziankę.

** — Powieść mi Pan, ile kosztuje ten nowy piękny frak który masz na sobie?
— Tego dotąd nie wiem ile kosztował będzie, gdyż jeszcze nie wyszkarzony.

** Nauczyciel (do ucznia który zrobił atramentem plamę w książce.) Chłopcze coś to zrobił?
Uczeń: Świnkę!
Nauczyciel: Głupstwo! to się nie nazywa świnka lecz plama, rozumiesz?

Drugiego dnia chłopaka nie było w szkole, a przyszłego na trzeci dzień nauczyciel pyta: A gdzieś to wczoraj siedział?

Uczeń: Wczoraj przyjsć nie mogłem, gdyż sabiliśmy w domu plamę!

** Dama u fotografa: Czy gwarantujesz pan za podobieństwo mej fotografii.

Fotograf: Tak jest, lecz tylko rok jeden.

** Gość: Kelner! proszę o poziomki!

Kelner: Przepraszam ale —
Gość (rozniewany): Co ale? „Ja chcę poroć poziomków!

Kelner: Te jeszcze nie są dojrzałe!

Gość: Tak? nu to zaczekam.

** Pierwszy: Od jakiegoś czasu bardzo mam krótką pamięć a nie wiem z kąd to pochodzi.

Drugi: Jeżeli tak, to pożycz mi 100 Marek, gdyż dłużnicy zwykle mają dobrą pamięć.

KORESPONDENCA REDAKCYI.

Niniejszem zwracamy jeszcze raz uwagę na ogłoszenie p. Fr. Szwidra z Niemieckich Piekarskich odnoszące się do cudownego obrazu Najśw. Maryi Piekarskiej. Śliczny ten obraz jest wystawiczny na okaz w Redakcyi pisma naszego.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płać - - - - 1 M. 68 1/2 fen
Za Guldena - - - - - 1 „ 60 1/2 „

(Nadesłano.)

To ma wartość co skutkuje. Niedzielnit. Miod ziólkowy-zdrowia C. Lücka z Kołobrzega użyłem przeciw katarowi płuc, kaszlu i zaślamieniu z najlepszym skutkiem.

Robert Reh.

Do dostania flaszka po 1 M. — 1,75 i 3,50 w Bytomiu u p. Artura Hoppe, w Tarnowicach u aptekarza p. Jeziołkowskiego, w Królewskiej Hucie u p. Karola Czichos, w Katowicach w aptece pod orłm na ulicy Fryderyka Nr. 8, w Raciborzu u p. Jana Bolik, w Opolu u p. M. Wagnera.

Uprawniony, który sam wstępuje do dozoru kościelnego, jak niemniej przez niego zamianowany dozórca kościelny, muszą posiadać wybieralność §§ 27 do 29 przepisana.

§ 40. Oprócz ustanowionego w § 39 prawa do uczestnictwa w dozorcze kościelnym, pozostaje kolatorowi tam gdzie ponosi ciężary patronatu na potrzeby kościelne, dozór nad zawiadywaniem kasą i prawo przyzwolenia na czynności administracji majątkowej, podług istniejących praw, przyzwoleniu jego podlegające.

Uchwały dozoru kościelnego i reprezentacji gminy winny w odpisie być udzielone kolatorowi. Jeżeli co do nich w przeciągu dni trzydziestu, od odebrania odpisu, nie zda oświadczenia, przyjmuje się, że się na nie zgadza. Jeżeli kolator sprzeciwia się, przysługuje dozorcowi kościelnemu odwołanie się do regencyi obwodowej, w prowincyi zaś hanowerskiej, do królewskiego katolickiego konsystorza, którym wolno odrzucić sprzeciwienie się kolatora, i uzupełnić jego przyzwolenie.

Uzupełnienie takowe nie jest dozwołanem, jeżeli chodzi o wydatki, na które kasa kościelna dotychczas nie była przeznaczoną.

Jeżeli przy dokumentach chodzi o formalne stwierdzenie przyzwolenia kolatora, a przyzwolenie to z powodu zaniedbania przysługującego patronowi terminu należy uważać za udzielone, władze nadzorcze w ustępie 2 wymienione brakujący podpis uzupełniają.

(Dokończenie nastąpi.)

Niemiecka

Wystawa gospodarcza w Wrocławiu,

od 7 do 11 czerwca 1888.

340 koni, 1150 bydła rog., 1450 owiec, 440 wieprzy, ptastwa, pszczoł nagrodowe kucie, popis siły u wołów, próby strzyżenia owiec Merino, popis maszyn rozstrząsających mierzwę i rozdzielaacza gnojówki, gospodarcze wyroby i środki pomocnicze.

Nagrody: 55,000 marek w gotówce, liczne dyplomy honorowe.

Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft.

TROCINY

jednokonną furę sprzedaje po 1 M. 25 fen. S. Goldstein'a pila parowa w Bytomiu (Beuthen O.-S.)

Czcicielom Najsw. Panny Maryi!

Polecam przesłownie wykonany obraz cudownej Matki Boskiej Piekarskiej: olejodruk w wielkim formacie podług fotografii wziętej z cudownego obrazu wydany moim kosztem i nakładem, sztuka 2 marki. Czysty dochód w ilości 50 fen. z każdego obrazu, jest przeznaczony na budowę kalwaryi w Piekarach. Handlerze otrzymają stósowny rabat.

Fr. Schwider w Niemiec. Piekarach. Poczta Scharley.

Franc. Letzel

w Bytomiu ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32

poleca wielki swój skład żelaza, wszelkich wyrobów z żelaza, ocelu, blachy itp. jak i różne maszyny gospodarcze.

Prawnie zastrzeżona najlepsza

Papa na dachy

wielokrotnie premiuowana i urzędownie podszukana a należąca do pierwszej klasy co do trwałości od ognia, jak i nieprzemakalna, ze starych a znanych sławnych fabryk

Georg Friedrich & Comp.

Wrocław (Breslau).

jest zaopatrzona w etykiety tejsze firmy a do dostania prawie u wszystkich kupców na Górnym Ślązku.

Szanownym Wiarusom

Królewskiej Huty i okolicy polecam

mój warsztat blacharski,

jako też polecam się także do

nakrywania dachów

różnych budynków, blachą cynkową, lupkiem, cementem, papą przy kilkuletniej gwarancji, także na odpłatę. Rzetelne i sumienne wykonanie przyrzekając, proszę szanownych Wiarusów o łaskawe poparcie mnie licznymi zleceniami.

Fr. Sadowski, mistrz blacharski

w Królewskiej Hucie, Kronprinzenstrasse nr. 84.

Stary browar miejski.

Niniejszem polecam Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy sprzedaż

codziennie świeżego młodego piwa.

Bytom. Wal. Dinter. Brauerstr. 7. (dawn. Niesel)

Unsere Weltberühmte Cigarre

Nr. 15. *Wahr und Gut*

fein, leicht, angenehm pikant, versenden: 100 Stück gegen Einsendung

von 5 Mark

franko durch ganz Deutschland.

Viele hundert lobende Anerkennungen.

Haucke & Co. Frankenstein i. Schl. Versand-Abtheilung.

BAHNHOF-HOTEL

(E. Noak.)

Najwygodniejszy dla podróżnych. Pokoje od 1,50 M. Portyer przy każdym pociągu.

Poezye

A. Mickiewicza

wyszły w 4 tomach. Cena egzpl. 1 zlr. w oprawie płóciennnej 1 zlr. 70 cent. Wysłka tylko za gotówkę z 25% bez zaliczki.

K. Lukaszewicz, księgarz we Lwowie (Lemberg).

Reiner guter Wein.

Rheinwein von 70 Litern per Liter
Moselwein „ 75 „ „ „
Rotweil „ 90 „ „ „
Vinum de vite „ 85 „ „ „
u. s. w. — Preislisten franco.

Gustav Herrmann, Weinhandlung, Rudesheim a. Rhein.

Wszelkie gatunki

belek, desek itp. dla budowl i stolarzy

sprzedaje tanio

W. Geppert.

Bytom, ogrodowa ulica. (Gartenstrasse.)

i w Zabrze przy dworcu

Chłopiec

porządny, katolickich rodziców, mający chęć nauczyć się postępowego piekarstwa, może się zgłosić u L. Alexandra mistrza piekarskiego w Gliwicach, przy Germanii.

Skład trumien,

od największych do najmniejszych mam zawsze tanio na składzie.

Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach tp. Skóra i rzetelna usługa

Robert Hensel,

Bytomiu, ulica Kościelna 13.

Polecam po najtańszych cenach mój wielki skład pięknie palących się

Cygar

1 kista (100 sztuk) po 2, 2,25, 2,50, 2,70, 3, 3,10, 3,30, 3,60 i t. d. i t. d.

Prawe wina

od najtańszego do najwyborniejszego gatunku.

Bytom.

FR. ZAWISCHA.

Obok starego kościoła farnego, ulica tarnowicka Nr. 36.

W księgarni Fr. Pinkowskiego

w Królewskiej Hucie (Königsbütte) ul. Kronprinzenstr. nr. 77 są na składzie piękne obrazy, pamiątki 50 letniego jubileuszu Jego Świątobliwości Papieża Leona XIII., wykonane na sposób fotograficzny w 19 kolorach i drukiem złoconym z 257 portretami. Wielkość obrazu 60 cent. szerokość 75 cent

Cena za obraz ten tylko 3 marki.

Również polecam mój wielki skład obrazów w rozmaitych ramach, świętych figury w każdej wielkości, krzyżki z mosiądzu, cynowe, srebrne i pozłacane świeczniki, lampki przed obraz Matki Boskiej, ropielniczki do święconej wody, różańce, medaliki, szkaplerze i krzyże dla szkół. Książki modlitewne i ku nauce, śpiewniki w pojedynczej jak i najpiękniejszej oprawie

Najniższe ceny, także i na odpłatę.

Abonować tu można na wszelkie dzieła i pisma, rozumie się i „Opiekuna Katolickiego.“

Ulica piekarska Nr. 40.

Gustav Paesler, malarz na porcelanie,

jedyny w tutejszej okolicy, poleca się

do wykonywania wszelkich napisów i ozdób na porcelanie.

Wypala także we szkłe nazwiska, monogramy itp. podobnie do wyrżnięcia a o połowę taniej.

Ulica piekarska Nr. 40.

SKŁAD OBOWIA.

Niżej podpisany polecam mój znaczny skład obowia w wszelkich gatunkach i jakości, jako to:

dla mężczyzn, dam, chłopców i dziewcząt,

po znacznie niższych cenach. Zamówienia na miarę wykonywują się prędko i akuratanie.

Lipiny.

Ign. Wieczorek.

Naprzeciw fary w domu p. Rotter'a.

Za mało pieniędzy, wielki zysk!

Uznanie. Moja żona jest wielce zadowolona z użycia w potrzebach domowych proszku mydłanego „Seifen-Waschpulver“ z fabryki A. Modurka w Raciborzu. Rassek komornik sąd. w Berlinie. Paczki po 10 i 20 fen.; oprócz tego Modurka sławny w świecie Mortéin (uznany jako najlepszy środek dla wyniszczenia wszelkiego robactwa.) Skrobek świecący „Glanzstärke“ i proszek do zwyczajnego prężkiego czyszczenia naczyń kuchennych „Küchenschneidputzpulver“, jest do dostania wszędzie we wszystkich lepszych składach towarowych.

Paczki pocztowe, proszku do prania „Waschpulver“ (brutto 10 funtów) rozsyłam po 3,50 M. za zaliczką pocztową opłaconą.

Przeostroga! Dla tego, że podobnymi nazwami liche wyroby puszczone są w obieg z innych fabryk dla tego trzeba bardzo uważać na firmę: A. Modurk, Racibórz (Ratibor.)

Moselweine

versendet in jedem Quantum

F. L. Laven,

Weinhandl. in Trier a. Mosel.

Chrestensen Erfurt.

Kataloge gratis. LANDWIRTSCHAFTLICHE NEUHEITEN.

Wielki skład TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma na składzie

Józef Rotter

mistrz stolarski w Lipinach.

Skóra i rzetelna usługa. Pierwszy stolarz przy farze.

Ucznia

poszukuje drukarnia „Opiekuna Katolickiego. Zgłosić się do

Ks. Fr. Prądnickiego.